Decizie

18 aprilie 2024 mun.Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălți

în componenţa:
Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz
Judecătorii Iulia Grosu şi Andrian Ciobanu
Grefier Roxana Iacubovscaia

examinând în ședință publică, apelul declarat de SA „CET-Nord" împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord" către Spătaru Arina, cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La 13 iulie 2023, SA„CET-Nord" s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Spătaru Arina, privind constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că, pârâta Spătaru Arina în nenumărate rânduri a recurs la răspândirea unor informații false și defăimătoare în adresa SA „CET-Nord" fără a avea substrat factologic suficient.

Menționează că, la 23.05.2023, ora 14.01, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei a avut loc translația live cu genericul „*Pregătim cererile de chemare în judecată Cet-Nord. Mâine, 26 mai la 12.00 plecăm să depunem. Primii 45 de locuitori ai orașului care au apartamentele debranșate cer dreptate în instanță. Cerem anularea Metodologiei lui Spînu @ Oprim abuzurile Cet-Nord pentru siguranța zilei de mâine Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet Nord*". (link:https://www.facebook.com/SpataruArina/videos/583637487213741/), care la ziua de 04.07.2023 această publicație a fost vizualizată de 20000 ori, are 91 de comentarii și 502 like-uri. În cadrul transmisiunii live respective, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min. 02:07 - 02:20 „[...] *CET-Nord-ul ista care nicidecum nu a devenit transparent așa cum ne-am dorit, și facturile astea care tot vin și vin la noi demonstrează acest lucru* „[...]. min. 05:47 - 06:35 [...] *deci, ca să înțelegeți, așa apucături dictatoriale, de care dă dovadă directorul CET-Nord, încă o dată demonstrează că noi suntem pe calea cea dreaptă, ori pusul călușului în gură așa cum consideră el ca luptă pentru reputație, este un element periculos pentru societatea democratică și pentru un viitor*

european pe noi care noi ni-l dorim. Vedeți că domnul director CET-Nord a așteptat să treacă mitingurile proeuropene, și a trimis angajații să se manifeste proeuropean și de la o marți încoace, pentru că luni am avut noi și hramul orașului Bălți, a decis să lovească dur în forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord.[...]. min. 09:33 - 09:48„ [...] *știm că iarăși vom primi o reacție dureroasă de la CET-Nord. Știm că iarăși nu vor avea copiatoare, stilouri, se vor închide, se vor bloca, vor chema poliția, știm de asta*. [...].min. 19:11 -19:14 „[...] *CET-Nord se ocupa de вредительство* [...]. min. 22:18 - 22:41 *pe lângă faptul că noi ne-am propus să oprim abuzurile CET-Nord, noi am deconspirat și viziunile dictatoriale ale directorului CET-Nord, care nu iubește exprimarea care nu ne permite Doamne ferește „vacă sfântă CET-Nord" sa fie criticată, să fie bătută alarma la tot ce se întâmplă* [...].

Invocă reclamanta că, la 26.05.2023 ora 12:06, pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei a avut loc transmisiunea live cu genericul: „*Astăzi depunem cererile prealabile a celor 45 de cetățeni, nemulțumiți de facturile Cet-Nord. Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord. Acționăm astăzi pentru siguranța zilei de mâine*" (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/1935936743433054/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 8,5 mii ori, are 56 de comentarii și 245 like-uri. În transmisiunea live respectivă, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.06:45-07:01 „[...] *мы говорили о том что администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйские* [...].min.11:10- 11:26 „*мы у них требуем цифры, они нас терроризирует судами, но не просто судами, когда мы им сказали, что мы готовы сходить в суд, они решили так - „да мы без вас разберемся, вы когда проснетесь, у вас карточка будет заблокирована, будете платить* [...]". min. 13:52-14:07 „ [...] *эта Методология и это предприятие SA „CET-Nord" которое содержится на деньгах граждан, стали нашими врагами, мы у них цифры, они-отписки* [...]". min 19:08-19:11 „ [...] *они SA „CET-Nord" нас до сих пор запугивают* [...]".

La fel a invocat că, la 02.06.2023 ora 11:56 pe pagina de Facebook care aparține pârâtei a avut loc translația live cu genericul „*Directorul Cet-Nord a decis să închidă ușile secției relații cu consumatorii. Noi am venit să depunem următoarele 50 de cereri prealabile, însă ușa e închisă. Update: au azi zi de odihnă*" (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/1445527626277247/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 22 mii ori, are 103 comentarii și 586 like-uri. În transmisiunea live respectivă, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.02:54-07:01 „ [...] *Нам приходится приходить с бельчанами, потому что они постоянно получают отпор от сотрудников SA „CET-Nord", им то не нравится подпись, то они заставляют идти в центр делать копии, то еще что-то, потому нам приходится каждую пятницу присутствовать при регистрации этих заявлений*. [...] min.11:10-11:26 „*мы доказали, что они пользуясь Методологией, пользуясь тем, что она сложная, неправильно рассчитывали SA „CET-Nord" фактуры бельчянам* [...]".

Consideră că, declarațiile pârâtei răspândite publicului larg, sunt false și defăimătoare în adresa SA „CET-Nord” și lucrătorilor acesteia.

Referitor la afirmațiile precum că S.A. „CET-Nord” „*nicidecum nu a devenit transparent așa cum ne-am dorit, și facturile astea care tot vin și vin la noi demonstrează acest lucru*”, subliniază că accesul la informații reprezintă dreptul legitim al cetățenilor de a solicita și de a primi informațiile solicitate. Acest drept este adesea pus în aplicare prin legislația privind libertatea de exprimare. Ca parte a dreptului la libera exprimare, accesul la informații reprezintă un drept uman și oricine trebuie să aibă dreptul de a accesa informații de la organele și agențiile publice, conform principiului maximei dezvăluiri, supus numai unui set redus de excepții, clar definite, proporționale cu interesele care le justifică. În acest context menționează că toate deciziile, orice informație care este de interes public sunt afișate și aduse la cunoștința cetățenilor prin metoda adecvată și cât mai rapidă, precum și orice informație solicitată de cetățean fie în formă scrisă, ori fie expusă verbal la audiența directorului general interimar al întreprinderii este analizată și examinată în vederea acordării unui răspuns, în limitele competenței, la solicitările expuse și în cel mai scurt timp posibil.

Cât privește „*netransparența*” facturilor de plata pentru consumul de energie termică emise de S.A. „CET-Nord”, menționează că, facturile de plată pe fiecare cont personal expediat în adresa consumatorilor, conține toate datele obligatorii prevăzute de pct.106 din Hotărârea ANRE nr.23 din 26.01.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind furnizarea energiei termice. În cazul în care consumatorul dorește obținerea informației suplimentare sau desfășurate cu privire la modul de formare a sumei spre achitare pentru energie termică, ultimul poate să înainteze în acest sens o cerere cu solicitarea corespunzătoare, care va fi examinată fiind acordat un răspuns în termenii cât mai restrânși. Subliniază că, S.A. „CET-Nord” desfășoară o activitate transparentă și este deschisă pentru consumatori.

Referitor la afirmațiile răspândite de pârâtă precum că „администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйские ...„мы доказали, что они пользуясь Методологией, пользуясь тем, что она сложная, неправильно рассчитывали SA „CET-Nord” фактуры бельчянам”, consideră asemenea afirmații ca fiind defăimătoare și care lezează reputația profesională a S.A. „CET-Nord” precum și a lucrătorilor acesteia. Totodată remarcă faptul că, prin Ordinul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr.184 din 31 octombrie 2022, a fost aprobată Metodologia privind repartizarea consumului de energie termică și a costului aferent acestui consum între consumatorii unui bloc locativ conectați la sistemul colectiv de alimentare cu energie termică (SCAET). Ca urmare, S.A. „CET-Nord” la facturarea consumatorilor pentru perioada sezonului de încălzire 2022 – 2023 aplică Metodologia menționată, care are caracter obligatoriu. Subliniază că, Metodologia a fost aplicată în corespundere cu normele de drept în vigoare, totodată urmează să fie luat în considerare că, aplicarea Metodologiei necesită un nivel de cunoștințe înalt în domeniu, fiind o metodă de calcul nouă pentru Republica Moldova, S.A. „CET-Nord” și lucrătorii acesteia au demonstrat profesionalism în lucru, ori persoanele care încearcă prin diferite căi și calcule

superficiale să anuleze Metodologia sau să insiste, că aceasta nu calculează corect și S.A. „CET-Nord” se folosește de asta, răspândesc informații false care nu corespund realității. Or, repartizarea energiei termice poate să fie diferită de la un bloc locativ la altul, chiar dacă la nivelul constructiv blocurile sunt identice. Acest lucru are loc din cauza principiilor termodinamicii, potrivit cărora transferul de căldură are loc sub influența unei diferențe de temperatură. În cazuri când se demonstrează că a avut loc o greșeală în calculul consumului energiei termice, aceasta se corectează imediat, de aceea învinuirile precum că lucrătorii S.A. „CET-Nord” sunt lipsiți de profesionalism sunt neîntemeiate și declarative.

Reiterează că, Metodologia actuală prevede metode de repartizare între toți consumatorii (conectați și debranșați) din cadrul blocului locativ a consumului total de căldură, înregistrat de contorul instalat la nivel de bloc. În situația respectivă nu poate fi vorba despre careva „abuzuri” în aplicarea Metodologiei de către S.A. „CET-Nord”, sau despre faptul că S.A. „CET-Nord” incorect aplică Metodologia, întrucât toate calculele pentru consumul de energie termică sunt efectuate în conformitate cu Metodologia și cadrul normativ în vigoare.

Totodată consideră declarative informațiile răspândite de pârâtă precum că, S.A. „CET-Nord” se ocupă de „*вредительство*”, „*abuzează*”, „*стали нашими врагами*” „з*апугивают*” „*терроризирует судами*”, consumatorii „*постоянно получают отпор от сотрудников SA „CET-Nord*” ori cum a menționat, în toate acțiunile S.A. „CET-Nord” precum și lucrătorii acesteia, se bazează pe normele de drept în vigoare. Toți consumatorii sunt tratați cu stimă și respect, fiind acordată o consultație calitativă, ori politica S.A. „CET-Nord” nu este îndreptată cum s-a exprimat pârâta spre „*запугивание*” sau „*терроризирование*” consumatorilor, dar spre satisfacerea cerințelor legate a consumatorilor prin menținerea unei relații deschise cu consumatorii privind calitatea produselor și serviciilor. Mai mult ca atât, S.A. „CET-Nord” fiind reprezentată de directorul general nu are și nu a avut intenția, scopul, după cum s-a exprimat pârâta „*să lovească dur în forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu CET-Nord*” ori, S.A. „CET-Nord” nu duce careva „*lupte*” cu consumatorii și nu este un dușman al acestora. Angajații S.A. „CET-Nord” nu „*atacă*” consumatorii, nu impune consumatorii să execute careva solicitări ilegale, ori nesatisfacerea cerințelor care nu sunt în competența S.A. „CET-Nord” sau nu cad în obligațiunile S.A. „CET-Nord”, nu pot fi interpretate ca „*abuz*” și „*atac*”.

Cu privire la informația răspândită de pârâta Arina Spătaru, precum că „*directorul CET-Nord a așteptat să treacă mitingurile proeuropene, și-a trimis angajații să se manifeste proeuropean*” nu corespund realității, fiind eronată și care duce în eroare publicul, ori lucrătorii S.A. „CET-Nord” care au participat la mitingul pro-european în Piața Marii Adunări Naționale din mun.Chișinău, la data de 21.05.2023, au exprimat voința de a participa la miting în mod liber, în baza propriei inițiative, fără careva impunere, sau cel puțin propunere, din partea conducerii SA „CET-Nord”. Din aceste considerente, se observă că nu de prima dată, prin declarațiile răspândite de pârâta Arina Spătaru, persoanele cărora informația respectivă le este adresată sau care au făcut cunoștință cu declarațiile răspândite, sunt duse în eroare.

Deci, în tematica informațiilor defăimătoare răspândite nemijlocit, se face referire la persoana reclamantei și anume SA „Cet-Nord", organele de conducere, precum și lucrătorii acesteia, faptul care reiese atât din titluri de denumire a transmisiunilor live și conținutul discursurilor, cât și din conținutul textelor afișate în publicații.

Totodată, faptul răspândirii informației sus menționate de către pârâtă nu poate fi sub semnul întrebării, fiind demonstrat de reclamantă, ori toate transmisiunile live și publicațiile au fost realizate pe pagina de Facebook (www.facebook.com/SpataruArina) ce îi aparțin pârâtei Arina Spătaru la inițiativa și cu participarea nemijlocită a ultimei, cu scopul aducerii la cunoștința publicului larg conținutul transmisiunilor live și publicațiilor, care poate fi accesat de orice doritor.

Susține că elementele foarte importante ale determinării răspunderii pentru defăimare constituie factorul numeric și factorul calitativ al auditorului informației răspândite. Cu cât mai mare va fi auditoriul care a receptat informația defăimătoare, cu atât mai mare urmează a fi răspunderea. La ziua din 04.07.2023, pagina de pe platforma Facebook a Arinei Spătaru are 23 mii de urmăritori, care poate fi accesată în mod liber pe link-ul (www.facebook.com/SpataruArina). La rândul său, auditoriul la care a fost adresat discursul din transmisiunile live și publicațiile făcute de Arina Spătaru, este în marea sa parte un auditoriu nepregătit, ceea ce înseamnă că se referă și se adresează, de exemplu, la persoane care nu cunosc din timp tema discursului, nu sunt suficient informați sau sunt neprofesioniști în domeniu, adică persoane care vor crede în mod automat fiecărui cuvânt, nu vor înțelege dacă persona în cauză insinuează fapte concrete și nu intră în detaliile situațiilor despre care vorbește, comunicând publicului numai ceea ce îi este convenabil, denaturând în același timp situația reală. În consecință dauna pentru imaginea și reputația profesională a SA „Cet-Nord" și lucrătorii acesteia are un nivel foarte înalt.

La fel subliniază că, informația răspândită poartă caracter defăimător și se bazează pe fapte, declarații în esență false, în acest sens remarcând că informația publicată și răspândită de pârâtă precum că „*администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйскии SA „CET-Nord*" se ocupă de „*вредительство"*, nu este una veridică și autentică, lipsită de adevăr. Prin urmare, orice apel/îndemn privind „*Oprim abuzurile Cet-Nord*" nu corespunde realității și reprezintă o acțiune de defăimare a imaginii întreprinderii, ori prin aplicarea Metodologiei conform normelor de drept în vigoare, nu poate fi numit „*abuz*" din partea SA „Cet Nord". Textul informațiilor publicate și expuse de pârâtă, ca exemplu „*Cet-Nord-ul ista care nicidecum nu a devenit transparent*", „*Cet-Nord se ocupă de вредительство*", „*abuzurile Cet-Nord*" „*нас терроризируют судами*" „*они нас до сих пор запугивают*" sunt apreciate de reclamantă ca fiind defăimătoare, au fost expuse de către pârâtă într-o manieră din care se deduce că acesta se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată de către pârâtă, contrar sarcinii pozitive de probațiunea instituită în obligația acesteia de lege, deoarece expunerea publicațiilor și afirmațiilor se referă la pretinse fapte că pârâta declară că le cunoaște personal în condiții concrete de loc și timp, declarațiile făcute de pârâtă denotând că acestea ar fi posibil de dovedit în sensul veridicității, fapt nerealizat, însă în cauză. În concluzie, având în vedere conținutul publicațiilor și afirmațiilor din

translațiile live publicate, pretențiile reclamantei SA ,,Cet-Nord" din cererea de chemare în judecată cu privire la faptul că informațiile răspândite de pârâta Arina Spătaru sunt defăimătoare, or, acestea nu corespund realității și ca urmare lezează imaginea și reputația profesională a reclamantei sunt întemeiate. Declarațiile făcute în postările publicate și afirmațiile din transmisiunea live sunt excesive și nu pot fi argumentate prin exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, urmând a fi supuse sancțiunilor prevăzute de lege. Remarcă faptul că, informația răspândită cumulează toate cele trei condiții enumerate în alin.2 art.(7) din Legea nr.64/2010 și anume: este falsă, este defăimătoare, permite identificarea persoanei vizate de informație. Indică că informația se referă la o chestiune de interes public. Este incontestabil că sezonul de încălzire 2022 – 2023 în Republica Moldova a trezit un interes foarte mare în rândul cetățenilor și a atins pe fiecare. Menționează că, SA ,,Cet Nord" este deschisă pentru orice cetățean care are interes, la cererea ultimului, de a acorda orice informație solicitată în limitele competenței și legislației în vigoare. Cererea cu solicitare este examinată, fiind acordat un răspuns oficial în termen cât mai restrâns posibil. SA ,,Cet Nord" nu acceptă și nu tolerează, instituții care impun bariere nejustificate în calea accesului la informație sau respinge solicitările legitime de informație care prin asemenea acțiuni încalcă dreptul la libera exprimare. Susține că declarațiile, informațiile răspândite de pârâtă vizează un interes public și nu oferă potrivit dispozițiilor legale pertinente, dreptul de a răspândi informații în esență false care defăimează reclamanta într-un mod vădit disproporționat și care duce publicul în eroare prin dezinformare.

Cu referire la respectarea procedurii prealabile, menționează că prima publicație din prezenta cerere de chemare în judecată a fost publicată pe pagina rețelei de socializare a Arinei Spătaru, la 25 05.2023 ora 14:01 cu publicația menționată, reclamanta a făcut cunoștință la 26.05.2023, adică în ziua imediat următoare. Cererea prealabilă nr.120-09/1790, a fost expediată în adresa de domiciliu și adresa de corespondență a pârâtei la 10.06.2022, prin poștă, adică în limita termenului de 20 de zile prevăzute de legislație. Potrivit avizului de recepție restituit în adresa reclamantei, pârâta a recepționat cererea prealabilă la 13.06.2023 la adresa de corespondență și la 14.06.2023 la adresa de domiciliu, fapt confirmat prin semnătura pe aviz, însă careva răspuns în termen de 5 zile la cererea prealabilă din partea pârâtei nu a parvenit. Totodată reclamanta consideră că prin răspândirea informației de către pârâta Spătaru Arina, precum că managementul SA ,,Cet Nord" ,,*este lipsit de transparență*", ,,*abuzează*", în activitatea sa ,,*administrația SA ,,Cet Nord" folosește incorect resurse energetice*" sunt ,,*neprofesionaliști*" ,,*terorizează*" consumatorii ,,*dăunează*" etc. a fost periclitat managementul SA ,,Cet Nord". Astfel, în lumina celor menționate, consideră că prin informația răspândită de pârâtă a fost periclitat managementul SA ,,Cet Nord" și ca urmare reclamantei i-a fost cauzat prejudiciul moral. Cât privește suma compensației de natură să aducă satisfacție SA ,,Cet-Nord", adică persoanei lezate, ca urmare informației răspândite de pârâtă, consideră oportun să fie încasat din contul lui Arina Spătaru în beneficiul SA ,,Cet-Nord" prejudiciul moral, pentru periclitarea managementului SA ,,Cet-Nord" în mărime de 1 leu.

Solicită reclamanta:

- a constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin transmisiunea live din 25.05.2023 ora 14:01, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, cu genericul „Pregătim cererile de chemare în judecată Cet-Nord. Mâine, 26 mai la 12.00 plecăm să depunem. Primii 45 de locuitori ai orașului care au apartamentele debranșate cer dreptate în instanță. Cerem anularea Metodologiei lui Spînu@Oprim abuzurile Cet-Nord pentru siguranța zilei de mâine Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord" (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/583637487213741/), care la ziua de 04.07.2023 această publicație a fost vizualizată de 20 000 ori, are 91 de comentarii și 502 like-uri. În cadrul transmisiunii live respective, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoare informație: min.02:07 - 02:20 „[...] *CET-Nord-ul ista care nicidecum nu a devenit transparent asa cum ne-am dorit, și facturile astea care tot vin și vin la noi demonstrează acest lucru* [...]", min.05:47 - 06:35 „[...] *deci, ca să înțelegeți, așa apucături dictatoriale, de care dă dovadă directorul CET-Nord, încă o dată demonstrează că noi suntem pe calea cea dreaptă, ori pusul călușului în gură așa cum consideră el ca luptă pentru reputație, este un element periculos pentru societatea democratică și pentru un viitor european pe noi, care noi ni-l dorim. Vedeți că domnul director CET-Nord a așteptat să treacă mitingurile proeuropene, și a trimis angajații să se manifeste proeuropean și de la o marți încoace, pentru că luni am avut noi și hramul orașului Bălți, a decis să lovească dur în forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord* [...]"; min.09:33 - 09:48 „[...] *știm că iarăși vom primi o reacție dureroasă de la CET-Nord. Știm că iarăși nu vor avea copiatoare, stilouri, se vor închide, se vor bloca, vor chema poliția, știm de asta* [...]"; min.19:11-19:14 „[...] *CET-Nord se ocupa de вредительство* [...]"; min.22:18 - 22:41 „*pe lângă faptul că noi ne-am propus să oprim abuzurile CET-Nord, noi am deconspirat și viziunile dictatoriale ale directorului CET-Nord, care nu iubește exprimarea care nu ne permite Doamne ferește „vacă sfântă CET-Nord" să fie criticată, să fie bătută alarma la tot ce se întâmplă* [...]";

- a constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin transmisiune live din 26.05.2023 ora 12:06, pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei Arina Spătaru cu genericul: „*Astăzi depunem cererile prealabile a celor 45 de cetățeni, nemulțumiți de facturile Cet-Nord. Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord. Acționăm astăzi pentru siguranța zilei de mâine*" (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/1935936743433054/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 8,5 mii ori, are 56 de comentarii și 245 like-uri. În cadrul transmisiunii live, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.06:45-07:01 „[...] *мы говорили о том что администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйские* [...]"; min.11:10-11:26 „*мы у них требуем цифры, они нас терроризирует судами, но не просто судами, когда мы им сказали, что мы готовы сходить в суд, они решили так- „да мы без вас разберемся, вы когда проснетесь, у вас карточка будет заблокирована, будете платить* [...]"; min.13:52-14:07 „ [...] *эта Методология и это предприятие SA „CET-Nord" которое содержится на деньгах граждан, стали нашими врагами, мы у них цифры, они-*

отписки [...]"; min.19:08-19:11 „[...] *они SA „CET-Nord" нас до сих пор запугивают* [...]";

- a constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin transmisiunea live din 02.06.2023 ora 11:56 pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru cu genericul „*Directorul Cet Nord a decis să închidă ușile secției relații cu consumatorii. Noi am venit să depunem următoarele 50 de cereri prealabile, însă ușa e închisă. Update: astăzi au zi de odihnă*" (link:https://www.facebook.com/SpataruArina/videos/1445527626277247/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 22 mii ori, are 103 comentarii și 586 like-uri. În cadrul transmisiunii, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.02:54-07:01 „[...] *Нам приходится приходить с бельчанами, потому что они постоянно получают отпор от сотрудников SA „CET-Nord", им то не нравится подпись, то они заставляют идти в центр делать копии, то еще что-то, потому нам приходится каждую пятницу присутствовать при регистрации этих заявлений* [...]"; min.11:10-11:26 „*мы доказали, что они пользуясь Методологией, пользуясь тем, что она сложная, неправильно рассчитывали SA „CET-Nord" фактуры бельчянам* [...]"; a obliga pârâta Arina Spătaru, să dezmintă relatările false și denigratoare, care lezează imaginea și reputația profesională a SA „Cet-Nord";

- a obliga pârâta Arina Spătaru să dezmintă relatările false și denigratoare, care lezează imaginea și reputația profesională a SA „Cet-Nord" prin publicarea și difuzarea textului dezmințirii prezentat de reclamant pe pagina oficială de Facebook a pârâtei Arina Spătaru (www.facebook.com/SpataruArina) în postări diferite, cu păstrarea accesului liber, pe peretele paginii respective de Facebook pe un termen nelimitat; acordarea dreptului SA „Cet Nord" la publicarea textului dezmințirii, pe pagina oficială a SA „Cet Nord" – www.cet-nord.md și profilul acesteia în rețeaua de socializare Facebook htttps://www.facebook.com/CetNordSA/:

textul dezmințirii: „*În vederea informării corecte și obiective a opiniei publice, recunosc că afirmațiile și informațiile privind faptul că SA „Cet Nord"- „se ocupă cu dăunare sau вредительство", cum m-am exprimat, „abuzează", informație precum că „administrația SA „Cet Nord" incorect folosește resurse energetice și de facto cheltuie aceste resurse cu neprofesionalismul lor" și faptul că consumatorii „sunt permanent atacați sau cum m-am exprimat, получают отпор, din partea angajaților SA „Cet-Nord" răspândite de mine în transmisiunea live pe pagina Facebook personală din data de 25.05.2023 ora 14:01, data de 26.05.2023 ora 12:06 și data de 02.06.2023, ora 11:56, sunt lipsite de substrat factologic suficient și sunt false. Totodată, recunosc că, informația răspândită de mine precum că SA „Cet-Nord" „a devenit dușmanul nostru" „intimidează", „terorizează cu judecăți" pe consumatori nu corespund realității, ori toate acțiunile din partea SA „Cet-Nord" față de consumatori, sunt exercitate în conformitate cu normele de drept. Ca urmare afirmațiile expuse de mine sunt defăimătoare și lezează reputația profesională a SA „Cet Nord", administrației și lucrătorilor acesteia. Îmi cer scuze pentru aceste afirmații*";

- a încasa din contul pârâtei Arina Spătaru în beneficiul SA „Cet-Nord" prejudiciul moral pentru periclitarea managementului, în mărime de 1 leu, precum și cheltuielile de

judecată în sumă de 370 lei, achitate de reclamantă la depunerea cererii de chemare în judecată.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023, acțiunea civilă s-a respins. S-a încasat de la SA „CET-Nord" în beneficiul lui Spataru Arina cheltuielile de judecată în mărime de 5000 lei.

Solicitarea apelantului:

La 22 noiembrie 2023, SA „CET-Nord" a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023, solicitând casarea integrală a hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie admisă, cu respingerea solicitării intimatei privind compensarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părților:

În motivarea apelului s-au invocat argumentele acțiunii civile. Suplimentar apelantul a menționat că instanța de fond nu a stabilit şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, nu a fost dată aprecierea completă, obiectivă şi sub toate aspectele probelor prezentate, fiind dată o interpretare greșită a noțiunilor acordată de lege.

Susține că la judecarea cauzei instanța de fond a ignorat argumentele invocate, probele prezentate şi dreptul apelantei la protecția şi apărarea reputației profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, judecăți de valoare fără substrat factologic suficient de intimată, mai ales în situația când a fost cu certitudine demonstrat faptul că informația răspândită de intimată este una falsă şi care lezează reputația profesională a apelantei. Instanța de judecată a preluat, fără a da apreciere probelor prezentate, poziția părții adverse, punând pe primul plan libertatea de exprimare, care la rândul său nu este un drept absolut, comportă o serie de îndatoriri şi responsabilități şi în cazuri dovedite trebuie să fie supus unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.

Cu privire la constatările instanței de judecată precum că, intimata şi-a exprimat opinia față de instituția publică, care livrează energie termică cetățenilor din mun.Bălţi şi nu a atentat la reputația profesională SA „Cet-Nord", consideră că instanța de fond a apreciat eronat că S.A. „CET-Nord este o instituție publică, or, în corespundere cu art.307 Cod Civil, prin noțiunea de instituție publică se are în vedere structurile subordonate unor autorități ale administrației publice, care funcționează din venituri bugetare, dar şi din surse extrabugetare.

Subsecvent, reținerea instanței de fond precum că SA „CET-Nord", fiind o instituție publică, fapt ce în condițiile prevederilor art.123 alin.(1) Cod de procedură civilă nu se cere a fi dovedit, este una care condiționează ilegalitatea hotărârii emise,

Susține că, S.A. „CET-Nord" are tot dreptul la apărarea reputației profesionale în corespunderea cu Legea 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, faptul recunoscut

şi de instanța de fond, ori din publicațiile şi transmisiunea live a intimatei, clar atestă că ultima învinuiește nu statul sau administrația publică, dar anume S.A. „CET-Nord”.

Totodată relevă că, prin declarațiile răspândite, fiind declarații explicite, a avut loc abatere de la corectitudinea prezentării faptelor şi evenimentelor care a dus în eroare publicul, anume prin asemenea acțiuni intimata a manipulat cu perceperea situației şi a creat premise pentru formarea unei viziuni distorsionate asupra realității, dar sarcina probei în cazul respectiv nu este una excesivă.

Cu privire la prejudiciul moral a menționat că, prin informația răspândită de intimată a fost periclitat managementul S.A. „CET-Nord” şi ca urmare apelantei i-a fost cauzat prejudiciul moral. Iar ce ține de suma compensației a relevat că, aceasta este de natură să aducă satisfacție S.A. „CET-Nord”, adică persoanei lezate, ca urmare a informației răspândite de intimată, consideră oportun să fie încasat din contul lui Arina Spătaru, în beneficiul S.A. „CET-Nord” prejudiciul moral, pentru periclitarea managementului S.A. „CET-Nord”, în mărime de 1 (un) leu.

Apelantul nu este de acord şi consideră ca fiind neîntemeiată hotărârea instanței de fond şi în partea încasării din contul S.A. „CET-Nord” în beneficiul lui Spătaru Arina a sumei de 5000 lei drept compensare a cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică. Consideră că cuantumul sumei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, fiind una majorată şi inechitabilă în raport cu materialele cauzei, or, cauza în instanța de fond a fost examinată dintr-o singură ședință la data de 14.11.2023, din partea reprezentantului pârâtului careva referință, probe nu au fost depuse, cauza nu are nivel înalt de complexitatea şi noutate, careva aptitudini speciale din partea avocatului nu au fost necesare. Constată că intimata şi reprezentatul ei în instanța de fond nu au probat cuantumul compensației solicitate pentru asistența juridică, care este o condiție obligatorie.

Reprezentantul apelantei SA „CET-Nord”, Ţurcan Ion, în ședința instanței de apel a susținut apelul declarat, solicitând admiterea acestuia pe motivele invocate, casarea soluției instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată; totodată a solicitat respingerea solicitării intimatei privind compensarea cheltuielilor de judecată. Suplimentar a explicat că, intimata a ieşit în direct pe pagina sa de Facebook pe data de 25.05.2023, 26.05.2023 și la 02.06.2023 și reieşind din discursul acesteia solicită dezmințirea informației ce se referea doar la SA „Cet-Nord”, pe care o consideră falsă.

Intimata Spătaru Arina și *avocatul Sanduleac Diana*, fiind legal citate (f.d.76), la ședința instanței de apel nu s-a prezentat, însă la 13.03.2024, prin intermediul poștei electronice a instanței de apel, avocatul Diana Sanduleac a depus cerere de examinare a cauzei în lipsa sa și a clientei sale (f.d.77-78).

În conformitate cu prevederile art.379 al.(2) CPC, Colegiul civil a considerat posibil examinarea cauzei în lipsa intimatei și a reprezentantului acesteia, care au fost legal citate.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil reține că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 14 noiembrie 2023 (f.d.40), iar apelul preliminar a fost declarat la 22 noiembrie 2023 (f.d.42), prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

În conformitate cu dispozițiile art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Actele cauzei atestă faptul că, la data de 25.05.2023 ora 14.01 pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei Arina Spătaru a avut loc translația live cu genericul „*Pregătim cererile de chemare în judecată Cet Nord. Mâine, 26 mai la 12.00 plecăm să depunem. Primii 45 de locuitori ai orașului care au apartamentele debranșate cer dreptate în instanță. Cerem anularea Metodologiei lui Spînu. Oprim abuzurile Cet Nord pentru siguranța zilei de mâine Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu „Cet Nord*” (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/583637487213741/), care la ziua de 04.07.2023 publicația a fost vizualizată de 20 000 ori, având 91 de comentarii și 502 like-uri. În cadrul transmisiunii live respective, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.02:07 - 02:20 „[...] *CET-Nord-ul ista care nicidecum nu a devenit transparent așa cum ne-am dorit, și facturile astea care tot vin și vin la noi demonstrează acest lucru*[...]”; min.05:47 - 06:35 „[...] *deci, ca să înțelegeți, așa apucături dictatoriale, de care dă dovadă directorul CET-Nord, încă o dată demonstrează că noi suntem pe calea cea dreaptă, ori pusul călușului în gură așa cum consideră el că luptă pentru reputație, este un element periculos pentru societatea democratică și pentru un viitor european pe care noi ni-l dorim. Vedeți că domnul director CET-Nord a așteptat să treacă mitingurile proeuropene, și a trimis angajații să se manifeste proeuropean și de la o marți încoace, pentru că luni am avut noi și hramul orașului Bălți, a decis să lovească dur în forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord* [...]”; min.09:33 - 09:48 „[...] *știm că iarăși vom primi o reacție dureroasă de la CET-Nord. Știm că iarăși nu vor avea copiatoare, stilouri, se vor închide, se vor bloca, vor chema poliția, știm de asta* [...]”; min.19:11-19:14 „[...] *CET-Nord se ocupa de вредительство* [...]”; min.22:18-22:41 „*pe lângă faptul că noi ne-am propus să oprim abuzurile CET-Nord, noi am deconspirat și viziunile dictatoriale ale directorului CET-Nord, care nu iubește exprimarea care nu ne permite Doamne ferește „vacă sfântă CET-Nord” să fie criticată, să fie bătută alarma la tot ce se întâmplă*”.

Totodată, la data de 26.05.2023, ora 12:06, pe pagina de Facebook a pârâtei Arina Spătaru a avut loc transmisiunea live cu genericul: „*Astăzi depunem cererile prealabile a celor 45 de cetățeni, nemulțumiți de facturile Cet-Nord. Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord. Acționăm astăzi pentru siguranța zilei de mâine*”.

(link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/1935936743433054/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 8,5 mii ori, are 56 de comentarii și 245 like-uri. În cadrul transmisiunii live, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.06:45-07:01 „[...] *мы говорили о том что администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйские* [...]”; min.11:10-11:26 „*мы у них требуем цифры, они нас терроризирует судами, но не просто судами, когда мы им сказали, что мы готовы сходить в суд, они решили так, да мы без вас разберемся, вы когда проснетесь, у вас карточка будет заблокирована, будете платить* [...]”; min.13:52-14:07 „[...] *эта Методология и это предприятие SA „CET-Nord” которое содержится на деньгах граждан, стали нашими врагами, мы у них цифры, они-отписки* [...]”; min.19:08-19:11 „[...] *они SA „CET-Nord” нас до сих пор запугивают* [...]”.

La fel, la data de 02.06.2023, ora 11:56 pe pagina de Facebook a pârâtei Arina Spătaru a avut loc transmisiunea live cu genericul „*Directorul Cet-Nord a decis să închidă ușile secției relații cu consumatorii. Noi am venit să depunem următoarele 50 de cereri prealabile, însă ușa e închisă. Update: au azi zi de odihnă*” (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/1445527626277247/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 22 mii ori, are 103 comentarii și 586 like-uri. În cadrul transmisiunii, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație: min.02:54-07:01 „[...] *Нам приходится приходить с бельчанами, потому что они постоянно получают отпор от сотрудников SA „CET-Nord”, им то не нравится подпись, то они заставляют идти в центр делать копии, то еще что-то, потому нам приходится каждую пятницу присутствовать при регистрации этих заявлений* [...]”; min.11:10-11:26 „ [...] *мы доказали, что они пользуясь Методологией, пользуясь тем, что она сложная, неправильно рассчитывали SA „CET-Nord” фактуры бельчянам* [...]”.

La data de 10.06.2023, SA „Cet-Nord” a expediat cererea prealabilă în adresa lui Spătaru Arina, prin care s-a solicitat dezmințirea informației defăimătoare la care a făcut referire pârâta pe pagina de Facebook a acesteia la data de 25.05.2023, 26.05.2023 și la data de 02.06.2023, în același mod în care și-a expus afirmațiile defăimătoare, postările urmând a fi accesibile oricărei persoane timp nelimitat cu publicarea dezmințirilor, la fel, fiind solicitat încasarea din contul pârâtei cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 1 leu, cererea prealabilă fiind recepționată de pârâtă la data de 13.06.2023 și 14.06.2023 (f.d.13-16).

La 13 iulie 2023, SA „CET-Nord” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Spătaru Arina, privind constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și anume:

1) a constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin transmisiunea live din 25.05.2023 ora 14:01, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, cu genericul „Pregătim cererile de chemare în judecată Cet-Nord. Mâine, 26 mai la 12.00 plecăm să depunem. Primii 45 de locuitori ai orașului care au apartamentele debranșate cer dreptate în instanță. Cerem anularea Metotodolgiei lui Spînu@Oprim abuzurile Cet-

Nord pentru siguranța zilei de mâine Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord" (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/583637487213741/), care la ziua de 04.07.2023 această publicație a fost vizualizată de 20 000 ori, are 91 de comentarii și 502 like-uri. În cadrul transmisiunii live respective, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoare informație:

- min.02:07 - 02:20 „[...] *CET-Nord-ul ista care nicidecum nu a devenit transparent asa cum ne-am dorit, și facturile astea care tot vin și vin la noi demonstrează acest lucru* [...]",

- min.05:47 - 06:35 „[...] *deci, ca să înțelegeți, așa apucături dictatoriale, de care dă dovadă directorul CET-Nord, încă o dată demonstrează că noi suntem pe calea cea dreaptă, ori pusul călușului în gură așa cum consideră el ca luptă pentru reputație, este un element periculos pentru societatea democratică și pentru un viitor european pe noi, care noi ni-l dorim. Vedeți că domnul director CET-Nord a așteptat să treacă mitingurile proeuropene, și a trimis angajații să se manifeste proeuropean și de la o marți încoace, pentru că luni am avut noi și hramul orașului Bălți, a decis să lovească dur în forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord* [...]";

- min.09:33 - 09:48 „[...] *știm că iarăși vom primi o reacție dureroasă de la CET-Nord. Știm că iarăși nu vor avea copiatoare, stilouri, se vor închide, se vor bloca, vor chema poliția, știm de asta* [...]";

- min.19:11-19:14 „[...] *CET-Nord se ocupa de вредительство* [...]"; min.22:18 - 22:41 „*pe lângă faptul că noi ne-am propus să oprim abuzurile CET-Nord, noi am deconspirat și viziunile dictatoriale ale directorului CET-Nord, care nu iubește exprimarea care nu ne permite Doamne ferește „vacă sfântă CET-Nord" să fie criticată, să fie bătută alarma la tot ce se întâmplă* [...]";

2) a constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin transmisiune live din 26.05.2023 ora 12:06, pe pagina de Facebook care îi aparține pârâtei Arina Spătaru cu genericul: „*Astăzi depunem cererile prealabile a celor 45 de cetățeni, nemulțumiți de facturile Cet-Nord. Forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord. Acționăm astăzi pentru siguranța zilei de mâine*" (link:https:// www.facebook.com/SpataruArina/videos/1935936743433054/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 8,5 mii ori, are 56 de comentarii și 245 like-uri. În cadrul transmisiunii live, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație:

- min.06:45-07:01 „[...] *мы говорили о том что администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйские* [...]"; min.11:10-11:26 „*мы у них требуем цифры, они нас терроризирует судами, но не просто судами, когда мы им сказали, что мы готовы сходить в суд, они решили так- „да мы без вас разберемся, вы когда проснетесь, у вас карточка будет заблокирована, будете платить* [...]";

- min.13:52-14:07 „ [...] *эта Методология и это предприятие SA „CET-Nord" которое содержится на деньгах граждан, стали нашими врагами, мы у них цифры, они-отписки* [...]"; min.19:08-19:11 „[...] *они SA „CET-Nord" нас до сих пор запугивают* [...]";

3) a constata ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin transmisiunea live din 02.06.2023 ora 11:56 pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru cu genericul „*Directorul Cet-Nord a decis să închidă ușile secției relații cu consumatorii. Noi am venit să depunem următoarele 50 de cereri prealabile, însă ușa e închisă. Update: au azi zi de odihnă*” (link:https://www.facebook.com/SpataruArina/videos/1445527626277247/), care la ziua de 04.07.2023 a fost vizualizată de 22 mii ori, are 103 comentarii și 586 like-uri.

În cadrul transmisiunii, pârâta Arina Spătaru a declarat și a răspândit următoarea informație:

- min.02:54-07:01 „[...] *Нам приходится приходить с бельчанами, потому что они постоянно получают отпор от сотрудников SA „CET-Nord”, им то не нравится подпись, то они заставляют идти в центр делать копии, то еще что-то, потому нам приходится каждую пятницу присутствовать при регистрации этих заявлений* [...]”;

- min.11:10-11:26 „*мы доказали, что они пользуясь Методологией, пользуясь тем, что она сложная, неправильно рассчитывали SA „CET-Nord” фактуры бельчянами* [...]”; a obliga pârâta Arina Spătaru, să dezmintă relatările false și denigratoare, care lezează imaginea și reputația profesională a SA „Cet-Nord”;

4) a obliga pârâta Arina Spătaru să dezmintă relatările false și denigratoare, care lezează imaginea și reputația profesională a SA „Cet-Nord” prin publicarea și difuzarea textului dezmințirii prezentat de reclamant pe pagina oficială de Facebook a pârâtei Arina Spătaru (www.facebook.com/SpataruArina) în postări diferite, cu păstrarea accesului liber, pe peretele paginii respective de Facebook pe un termen nelimitat; acordarea dreptului SA „Cet Nord” la publicarea textului dezmințirii, pe pagina oficială a SA „Cet Nord” – www.cet-nord.md și profilul acesteia în rețeaua de socializare Facebook htttps://www.facebook.com/CetNordSA/:

textul dezmințirii: „*În vederea informării corecte și obiective a opiniei publice, recunosc că afirmațiile și informațiile privind faptul că SA „Cet Nord”- „se ocupă cu dăunare sau вредительство”, cum m-am exprimat, „abuzează”, informație precum că „administrația SA „Cet Nord” incorect folosește resurse energetice și de facto cheltuie aceste resurse cu neprofesionalismul lor” și faptul că consumatorii „sunt permanent atacați sau cum m-am exprimat, получают отпор, din partea angajaților SA „Cet-Nord” răspândite de mine în transmisiunea live pe pagina Facebook personală din data de 25.05.2023 ora 14:01, data de 26.05.2023 ora 12:06 și data de 02.06.2023, ora 11:56, sunt lipsite de substrat factologic suficient și sunt false. Totodată, recunosc că, informația răspândită de mine precum că SA „Cet-Nord” „a devenit dușmanul nostru” „intimidează”, „terorizează cu judecăți” pe consumatori nu corespund realității, ori toate acțiunile din partea SA „Cet-Nord” față de consumatori, sunt exercitate în conformitate cu normele de drept. Ca urmare afirmațiile expuse de mine sunt defăimătoare și lezează reputația profesională a SA „Cet Nord”, administrației și lucrătorilor acesteia. Îmi cer scuze pentru aceste afirmații*”;

5) încasarea de la Arina Spătaru în beneficiul SA „CET-Nord” cheltuielile de judecată în suma de 370 lei, achitate de reclamantă la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023, acțiunea civilă s-a respins. S-a încasat de la SA „CET-Nord” în beneficiul lui Spătaru Arina, cheltuielile de judecată în mărime de 5000 lei, (f.d.40).

În argumentarea soluției instanța de judecată a concluzionat că pârâta şi-a exercitat un drept prevăzut de Constituție şi anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei, că informația expusă de pârâtă care se pretinde a fi dezmințită reprezenta o opinie cu privire la activitatea SA „CET-Nord”, că nu sunt cumulate condițiile pentru dezmințirea informației.

La 22 noiembrie 2023, SA „CET-Nord” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023, solicitând casarea integrală a hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie admisă, cu respingerea solicitării intimatei privind compensarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.(1) – (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În conformitate cu art.130 CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu dispozițiile art. 15 alin.(1) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Potrivit art. 5 alin. (1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

În speță, obiectul juridic litigios constituie constatarea defăimătoare a informației, dezmințirea informației, încasarea prejudiciului moral.

Conform art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Iar, potrivit art. 121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu dispozițiile art. 14 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, cauzele cu privire la defăimare se examinează în procedură contencioasă conform prevederilor prezentului capitol şi ale Codului de procedură civilă.

Articolul 15 alin. (1) – (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010 prevede că, persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informaţiei şi/sau persoanei juridice care a răspîndit-o rectificarea sau dezminţirea informaţiei defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată. (2) Cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informaţia defăimătoare. Acesta este un termen de prescripţie. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile. (3) Persoana va indica în cerere informaţia pe care o consideră defăimătoare şi, în cazul răspîndirii unor relatări cu privire la fapte, circumstanţele care demonstrează că informaţia este în esenţă falsă sau, în cazul răspîndirii judecăţilor de valoare, circumstanţele care demonstrează că acestea nu se bazează pe un substrat factologic suficient.

Conform art.16 alin. (1), (4) – (5) al aceleiași legi, cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informaţiei şi, după caz, de către persoana juridică ce a răspîndit această informaţie. (4) Plata compensaţiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părţi. (5) În cazul refuzului de a satisface, integral sau parţial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată.

În conformitate cu art.17 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă; b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile.

Analizând materialele cauzei, instanța de apel constată că apelanta/reclamanta SA „CET-Nord” a respectat procedura prealabilă și termenele stabilite de Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, astfel că informația pretinsă defăimătoare a fost plasată pe pagina de Facebook a intimatei la 25.05.2023, 26.05.2023 și 02.06.2023. Cererea prealabilă a fost înaintată la 10.06.2023, fiind recepționată la 13.06.2023 și 14.06.2023 (f.d.13-16). Răspuns la cererea prealabilă n-a fost furnizat. Acțiunea civilă a fost depusă în instanța de judecată la 13 iulie 2023, ceea ce denotă respectarea termenului de prescripție prevăzut de Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, pentru înaintarea cererii de chemare în judecată.

Conform art.18 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, cererea de chemare în judecată se întocmește cu respectarea condițiilor prevăzute la art.166 şi 167 din Codul de procedură civilă.

Potrivit alin. (2) a aceleiași norme, invocând circumstanțele de fapt şi de drept pe care îşi întemeiază pretențiile, reclamantul va mai indica: a) dacă informația îl vizează; b) dacă informația a fost răspândită de pârât; c) dacă informația comportă caracter defăimător; d) dacă informația se bazează pe fapte în esență false; e) dacă este sau nu persoană publică în sensul prezentei legi şi dacă informația se referă la calitatea lui de persoană publică; f) dacă informația se referă la o chestiune de interes public; g) dacă a fost respectată procedura prealabilă; h) dacă informația defăimătoare a cauzat prejudicii morale şi materiale şi care este întinderea reală a acestor prejudicii; i) alte circumstanțe relevante pentru examinarea cauzei.

Alin. (3) prevede, că în cererea de chemare în judecată, reclamantul va indica exact relatările cu privire la fapte a căror dezmințire se solicită şi textul dezmințirii sau judecățile de valoare fără substrat factologic suficient.

Reieșind din alin. (4) al art. 18, la cererea de chemare în judecată se anexează: a) publicația ce conține informația contestată sau înregistrarea emisiunii, sau, dacă prezentarea înregistrării nu este posibilă, se va indica postul, emisiunea, data şi ora difuzării; b) copia de pe cererea prealabilă cu dovada expedierii sau înmânării acesteia pârâtului; c) răspunsul la cererea prealabilă.

Potrivit art.20 alin.(1) lit.c) și alin.(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, reclamant în cauzele cu privire la defăimare poate fi orice persoană juridică a cărei reputație profesională a fost lezată prin răspândirea unei informații. Pârât în cauzele cu privire la defăimare poate fi persoana care a răspândit informația, autorul informației şi, după caz, persoana de la care a fost preluată informația.

Conform art.24 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b) informația îl vizează şi este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența şi cuantumul prejudiciului cauzat.

Aderent alin.(2) al aceluiași articol relevă că, pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informația nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient; d) informația răspândită este de interes public.

În acest context, rezultă că atât reclamantul, cât și pârâtul trebuie să-și realizeze dreptul procedural privind probațiunea în instanța de judecată.

Potrivit art. 3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. (2) Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât şi forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează,

şochează sau deranjează. (3) Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparțialitatea puterii judecătorești. (4) Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

Articolul 32 alin. (1) – (2) din Constituția Republicii Moldova stipulează că, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Conform art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificaţii:

defăimare – răspândirea informației false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputația profesională a persoanei;

răspândire a informației – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptând persoana lezată);

informație – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine;

fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită;

judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit;

judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate;

dezmințire – infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realității.

Articolul 7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010 statuează că, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

(2) Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

(3) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

(4) Persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe

un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

(5) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.(4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

În sensul legal menționat, libertatea de exprimare reprezintă unul din fundamentele esențiale ale societății democratice care asigură dezvoltarea ei şi autorealizarea fiecărei persoane.

Cu toate acestea, nici libertatea de exprimare şi nici apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale şi vieții private şi de familie nu sânt absolute şi nu au prioritate una în fața alteia. Totodată, la soluționarea cauzelor, e necesar a se ține cont de faptul că, în sensul art.10 §2 din Convenția Europeană, art.32 alin.(2) al Constituției RM şi a art.3 alin.(3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, exercitarea acestor libertăți poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii publice şi prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparțialitatea puterii judecătorești.

Aliniatul (3) al art.3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010 prevede 3 condiții pentru restrângerea libertății de exprimare: restrângerea să fie prevăzută de lege, să urmărească unul sau mai multe din scopurile indicate în acest aliniat şi să fie „necesară într-o societate democratică”. Acestea urmează să fie interpretate în lumina jurisprudenței CEDO.

Se va reține că restricțiile enumerate trebuie să fie interpretate în mod restrâns, iar necesitatea lor trebuie să fie motivată convingător, pe lângă faptul, că acestea trebuie să fie legale şi să urmărească un scop legitim. Or, orice hotărâre judecătorească sau act care limitează libertatea de exprimare trebuie să conțină motive suficient de clare de ce o asemenea restrângere este necesară (*de exemplu, CEDO, prin hotărârea din 19.02.1998 pronunțată în cauza Bowman c.Regatul Marii Britanii şi al Irlandei de Nord*). Această proporționalitate implică punerea în balanța de apreciere, pe de o parte, a interesului public protejat şi, pe de altă parte, a dreptului la libera exprimare într-o societate democratică.

Cerința de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare este imposibil de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar invocarea probei veității în acest caz ar constitui o încălcare a libertății de exprimare, parte fundamentală a dreptului asigurat de art.10 din Convenția Europeană (*pct.61 din Hotărârea CEDO din 21.12.2004 - cazul Busuioc c. Moldovei, cazul Jerusalem c. Austriei nr.26958/95, pct.42*).

Totodată Colegiul civil subliniază că, în cazul când o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixtiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă, deoarece chiar şi o judecată de

valoare, cu o bază faptică care s-o sprijine, poate fi excesivă (*Hotărârea CEDO din 01.07.1997 pronunțată în cazul Obershlik c. Austriei*).

Caracterul defăimător al informației nu se prezumă. Acest fapt urmează a fi dovedit de reclamant conform prevederilor art.24 alin.(1) lit.b) din lege. De regulă, defăimătoare sânt considerate acele informații care relatează despre încălcarea legilor şi a normelor de conviețuire (normele morale), şi astfel fac ca persoana să fie condamnată moral de opinia publică sau de unii indivizi în particular. Legislatorul nu concretizează care sânt informațiile defăimătoare.

La determinarea caracterului defăimător al informației, instanțele vor ține cont că, unele informații care pot fi calificate atât ca defăimătoare, cât şi lipsite de acest caracter, în funcție de modul de percepere, de aprecierea subiectivă, de situația concretă, de context, de persoanele în rândul cărora este răspândită informația.

„***Defăimarea***" este un fenomen relativ, stabilirea acesteia necesită o examinare minuțioasă, analiza riguroasă a argumentelor părților. În cazul existenței unor dubii rezonabile cu privire la caracterul defăimător al informației, situația se va interpreta împotriva restricționării libertății de exprimare conform art.25 alin.(6) din lege.

Răspunderea juridică pentru răspândirea relatărilor false cu privire la fapte se poate exercita prin două mijloace: rectificarea sau dezmințirea informației; repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Articolul 26 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010 se referă la „dezmințire" ca cea mai importantă formă de restabilire a dreptului lezat, însă instanțele urmează să facă distincție între dezmințire, replică, rectificare şi exprimarea scuzelor, excepție fac doar situațiile stipulate la art.28 alin.(1) din această lege.

Răspunderea juridică va fi dispusă doar în cazul în care informația răspândită cumulează toate cele trei condiții enumerate în alin.(2) al art.7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, şi anume: dacă informația este falsă, este defăimătoare şi permite identificarea persoanei vizate de informație.

În jurisprudența CEDO „judecățile de valoare fără substrat factologic suficient" mai sânt numite „opinii excesive". Judecățile de valoare pot fi prețioase, fără valoare sau negative, întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, progresiste sau reacționare etc.

Colegiul civil, reține, că pentru a stabili dacă a fost defăimată reputația profesională a reclamantei în raport cu libertatea de exprimare a pârâtei, prin prisma standardelor CtEDO urmează a fi supusă verificării prin procedura „triplului test":

1) „prevăzut de lege" – ingerința este prevăzută în Legea nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare care este atât accesibilă, cât și previzibilă.

2) „scop legitim" – protecția reputației profesionale a SA „CET-Nord", și

3) „necesară într-o societate democratică".

Sub acest aspect, Colegiul civil va analiza dacă ingerința în libertatea de exprimare a pârâtei/intimatei vizează direct apelanta și a fost necesară într-o societate democratică.

Dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai „informației" sau „ideilor" care sunt primite favorabil sau sunt privite ca inofensive sau ca o chestiune de indiferență, dar şi celor care ofensează, șochează sau deranjează Statul sau orice parte a

comunității. (*De Haes and Gijsels v. Belgium, hotărâre din 24 februarie 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997-I, p. 236, § 47*).

În hotărârea *Steel and Morris v. the United Kingdom* (nr. 68416/01, § 94, ECHR 2005-II) Curtea a reiterat constatarea sa că: „Este adevărat faptul că companiile publice mari se expun, în mod inevitabil şi conştient, unei analize atente a acţiunilor lor şi, ca şi în cazul oamenilor de afaceri care le administrează, limitele criticii acceptabile sunt mai largi în cazul unor astfel de companii (*a se vedea Fayed v. the United Kingdom, hotărâre din 21 septembrie 1994, Seria A nr.294-B, p.53, § 75*). Totuși, pe lângă interesul public de a avea dezbateri deschise despre practicile de afaceri, există şi un interes concurent de a proteja succesul comercial şi viabilitatea companiilor, în beneficiul acționarilor şi al angajaților, dar şi pentru o bunăstare economică mai largă. Prin urmare, Statul se bucură de o marjă de apreciere în ceea ce privește mijloacele pe care le acordă prin legislația națională pentru a permite unei companii să conteste adevărul acuzațiilor care riscă să afecteze reputația acesteia şi limitele prejudiciului cauzat de acestea (*Markt Intern Verlag GmbH and Klaus Beermann v. Germany, hotărâre din 20 noiembrie 1989, Seria A nr. 165, pp. 19-21, §§ 33-38, cauza Timpul Info-Magazin și Anghel vs Moldova, cererea nr.42864/05 din 27 noiembrie 2007*)".

Colegiul civil reține că, în pofida faptului că apelanta SA „CET-Nord" nu poate fi considerată o companie mare similară celei din cauza Steel and Moris, citată mai sus, și că ar trebui să se bucure de o protecție mai sporită a reputației sale, totuși având în vedere poziția sa pe piața Republicii Moldovei în domeniul prestării serviciului public de livrare a energiei termice, în mod involuntar se expune unei analize mai largi din partea opiniei publice.

În conformitate cu prevederile art.9 alin.(4) a Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

Colegiul civil și de contencios administrativ remarcă faptul că prima instanță corect a statuat că SA „CET-Nord" este o întreprindere cu capital de stat și reprezintă o entitate de interes public la nivel național, colaboratorii căreia acționează în spațiul public și este expusă inevitabil și conștient unui control atent din partea publicului; că SA „CET-Nord" are dreptul la protejarea reputației sale, dar protecția acordată de lege trebuie să fie pusă în balanța cu interesele liberii exprimări în chestiunile de interes public, că informația prezentată/răspândită de Spătaru Arina nu excedă gradul de toleranță necesar de a fi suportat de o entitate de interes public, având în vedere că, informația răspândită nu conține fapte referitoare la o pretinsă activitate infracțională a reclamantei, informație prezentată cu intenția de a fi apreciată ca reală de către societate.

La o primă vedere, afirmațiile intimatei precum că „CET-Nord-ul ista care nicidecum nu a devenit transparent așa cum ne-am dorit, și facturile astea care tot vin și vin la noi demonstrează acest lucru. Deci, ca să înțelegeți, așa apucături dictatoriale, de care dă dovadă directorul CET-Nord, încă o dată demonstrează că noi suntem pe calea cea dreaptă, ori pusul călușului în gură așa cum consideră el ca luptă pentru reputație,

este un element periculos pentru societatea democratică și pentru un viitor european, care noi ni-l dorim. Vedeți că domnul director CET-Nord a așteptat să treacă mitingurile proeuropene, și a trimis angajații să se manifeste proeuropean și de la o marți încoace, pentru că luni am avut noi și hramul orașului Bălți, a decis să lovească dur în forumul bălțenilor pentru soluționarea problemelor cu Cet-Nord. Știm că iarăși vom primi o reacție dureroasă de la CET-Nord. Știm că iarăși nu vor avea copiatoare, stilouri, se vor închide, se vor bloca, vor chema poliția, știm de asta. CET-Nord se ocupa de „вредительство". Pe lângă faptul că noi ne-am propus să oprim abuzurile CET-Nord, noi am deconspirat și viziunile dictatoriale ale directorului CET-Nord, care nu iubește exprimarea care nu ne permite Doamne ferește „vacă sfântă CET-Nord" să fie criticată, să fie bătută alarma la tot ce se întâmplă. Мы говорили о том что администрация CET-Nord использует энергоресурсы неправильно и практически их тратит своим непрофессионализмом и своими подходами буржуйские; „мы у них требуем цифры, они нас терроризирует судами, но не просто судами, когда мы им сказали, что мы готовы сходить в суд, они решили так - „да мы без вас разберемся, вы когда проснетесь, у вас карточка будет заблокирована, будете платить"; эта Методология и это предприятие SA „CET-Nord" которое содержится на деньгах граждан, стали нашими врагами, мы у них цифры, они-отписки. Нам приходится приходить с бельчанами, потому что они постоянно получают отпор от сотрудников SA „CET-Nord", им то не нравится подпись, то они заставляют идти в центр делать копии, то еще что-то, потому нам приходится каждую пятницу присутствовать при регистрации этих заявлений. Мы доказали, что они, пользуясь Методологией, пользуясь тем, что она сложная, неправильно рассчитывали SA „CET-Nord" фактуры бельчанам", este o acuzație cu privire la fapte.

La rândul său, Colegiul civil remarcă faptul că prin transmisiunea live din 25.05.2023, Spătaru Arina cheamă proprietarii apartamentelor debranșate de la agentul termic și care nu sunt de acord cu calculele efectuate de SA „Cet-Nord", de a se adresa cu acțiune în judecată; iar în apelul intimatei din transmisiunea live din 26.05.2023, dânsa invită persoanele să se adreseze cu cerere prealabilă către SA „CET-Nord"; prin transmisiunea online din 02.06.2023 Spătaru Arina își exprimă dezacordul în raport cu calculele efectuate de SA „Cet-Nord" în baza Regulamentului privind furnizarea energiei termice, fapt care nu este ceva ilegal, or, intimata în calitate de consumator și beneficiar al serviciilor de furnizare a energiei termice, prestate de agentul economic SA „CET-Nord", este în drept să înainteze acestuia, cât autorităților publice cereri, demersuri, petiții pentru reglementarea anumitor situații, probleme sau pentru a solicita acces la unele informații de interes public.

Totodată instanța de fond a remarcat că, din analiza textului publicației pe pagina de Facebook a pârâtei, rezultă că, aceasta și-a exprimat opinia față de instituția publică care livrează energie termică cetățenilor din mun. Bălți și nu a atentat la reputația profesională SA „Cet-Nord", aceasta fiind o părere a bălțenilor în general, referindu-se în ansamblu la cererile de chemare în judecată pregătite de către consumatori împotriva SA „Cet Nord".

Sub acest aspect, Colegiul civil menționează că, libertatea de exprimare nu se referă doar la o anumită categorie de informații sau forme de exprimare, aceasta nu se referă doar la relatările de fapt şi opiniile care sunt privite favorabil sau sunt privite ca inofensive sau ca chestiune de indiferență, ci şi la cele care ofensează, șochează sau deranjează statul sau orice parte a comunității. Atunci când persoana dorește să răspândească o informație, statul nu poate dicta sau critica forma în care această informație este răspândită.

Colegiul civil reține că, intimata Spătaru Arina şi-a exercitat un drept prevăzut de Constituție şi anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei.

Astfel, pretențiile reclamantului prin care solicită dezmințirea informațiilor postate de Spătaru Arina nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a obliga pârâta dezmințirea informației, şi anume: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație, or potrivit art.24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, natura defăimătoare a informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit.

În context, Colegiul civil reține că libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice şi una din condițiile de bază al progresului ei şi al autoperfecționării individuale (Nilsen and Johnsen v. Norwaj [GC], no. 23118/93, § 43, ECHR 1999-VIII).

În urma celor indicate, Colegiul reține că textul postării care se solicită a fi dezmințit poartă un caracter general și nu poartă caracter defăimător.

Prin urmare nu există temei de dezminţire a informaţiei pretinse false si defăimătoare în adresa SA „CET-Nord”, având în vedere că, reclamantul nu a probat caracterul defăimător al acesteia, dar nici prin ce anume a fost lezată reputația profesională a societății, așa cum prevede art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Mai mult, instanța de fond corect a reținut că, informația expusă de pârâtă care se pretinde a fi dezmințită nu are nimic comun cu lezarea onoarei, demnității şi reputației profesionale a reclamantului, deoarece pârâta nu a făcut nici o afirmație concretă ce ar afecta onoarea, demnitatea şi reputația profesională a reclamantei, ci informațiile în speță reprezentă opinia cu privire la activitatea instituției publice.

Potrivit art.19 alin.(1) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel.

Conform art.21 Cod civil, drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sânt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosire a modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat şi din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Conform art.29 alin.(3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23.04.2010, compensația pentru prejudiciul moral se acordă persoanei juridice doar dacă răspândirea informației i-a periclitat managementul.

SA „CET-Nord” susține că prin răspândirea informației de către Spătaru Arina i-a fost periclitat managementul. Argumentul respectiv se respinge ca neîntemeiat, dat fiind

că nu s-a confirmat din materialele cauzei că urmare a expunerii pe rețelele de socializare a intimatei Spătaru Arina a opiniei referitor la activitatea SA „CET-Nord”, ar fi fost periclitat managementul întreprinderii.

Referitor la dezacordul apelantei cu soluția instanței prin care a încasat de la SA „CET-Nord” în beneficiul lui Spătaru Arina a cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică, instanța de apel reține că, potrivit art.94 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantei a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform art.82, 90 lit.(i) CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei. Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistență juridică.

Potrivit art.96 alin.(1) – (1^1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Din materialele cauzei se confirmă că pârâta/intimata Spătaru Arina în cadrul examinării prezentei cauze a fost reprezentată de avocatul Sanduleac Diana, pentru serviciile de asistență juridică a achitat suma de 5000 lei, fapt ce se confirmă prin bonul de plată seria YL nr.516825 din 03.10.2023 (f.d.22-23).

În opinia apelantei, prima instanță neîntemeiat a admis cererea privind compensarea cheltuielilor de judecată, invocând faptul că, prima ședință de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare a fost preconizată pentru 05.10.2023, iar ședința de examinare a fondului cauzei a fost fixată pe 14.11.2023, cauza civilă fiind examinat într-o ședință de judecată, că obiectul acțiunii nu este de complexitate sporită și nu a necesitat aptitudini sau cunoștințe speciale din partea avocatului.

Articolul 75 alin.(1) CPC prevede că, în proces civil, persoanele fizice îşi pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Instanța de apel notează că prin Hotărârea nr.19-02/27.05.2022 din 27 mai 2022, Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova a aprobat modificările la recomandările privind cuantumul onorariilor avocaților şi compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică.

Potrivit pct.5 al hotărârii nr.19-02/27.05.2022 din 27 mai 2022, un diapazon rezonabil şi recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaţilor din Republica Moldova este între 70 și 170 euro/oră, deși avocații sunt absolut liberi să-şi stabilească tarifele orare şi în afara diapazonului menționat. Stabilirea unor tarife orare mai mari de 170 euro/oră sau mai mici de 70 euro/oră va depinde exclusiv de înțelegerea părților.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenta juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

În speță, prima instanță corect a stabilit că cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 5000 lei, suportate de Spătaru Arina, sunt reale, necesare și rezonabile.

Distinct de cele enunțate, Colegiul civil şi de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de SA „CET-Nord”, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți, -

decide:

Se respinge cererea de apel declarată de SA „CET-Nord”.

Se menține hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central, din 14 noiembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord” către Spătaru Arina, cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Andrian Ciobanu